

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

II. Ritus sacrorum ab Henrico rege instituti. Contra eundem ob religionis
mutationem arma sumta. Mors Ioannae Seimerae, Reginaldus Polus ad
Cardinalatum euectus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

stabili, tædium amplexuum Annæ obrepserat, aversari & fastidire eam cœpit (hic fructus consequi solet, quæ re aliqua, cujus vehementi desiderio diu flagravimus, tandem potitur) & in aliam puellam, quæ Annæ inserviebat, Joannam Seimeram, simplici ingenio virginem oculos conjicere. Cujus pulchritudine captus, nec aliud præter eam cogitabat, & ne Annæ quidem blanditiis amplius delectabatur. Quod quum Anna intellexisset, continuo ita zelotypiæ stimulis agitata fuit, ut quietem nunquam capiens, & diversis cogitationibus distracta, quid consilii caperet nesciret. Unum hoc Regi quasi frænum in debat, quod utrum Anna ferret. Sed quum proles expectaretur, illa nihil nisi informem quandam carnis molem peperit, qui abortus fortunam quoque ejus, quæ post eam diem prorsus pedem retro tulit, abortire fecit. Quum autem sciret Anna, Regem nihil magis in votis habere, quàm ut & Regni & cupiditatum suarum hæredem filium haberet, nec quam Joanna Seimera à Rege adamareretur ignoraret: spem concepit fore, si filium ipsa gigneret, ut ea res Regis animum ab aliis omnibus ad se revocaret. Itaque constituit experiri, an alia quapiam via, quæ Regis vxorjam esset, etiam Regis mater effici posset. Putabat autem adulterii sui crimen eo magis occultandum, si potius cum fratre suo Georgio Boleno, quam cum alio quopiam rem haberet. Quin etiam volebat (ut nihil est tam sublime, ad quod non etiam vitium aspirare audeat) de genere & sanguine Bolenorum ex utraque parte esse, qui Regnum in Anglia occuparet. Sed quum neque ex illo scelerato incestu, quod maxime cupiebat, assequuta esset, cœpit animum suum ad vagam libidinem eousque applicare, ut præter Noregium, Vestonum & Bruertonum, homines non ignobiles, etiam Marcum quendam Musicum suum, in regium thronum pelliceret. Nullum diu latet scelus: in primis vero ea, quæ à libidine proficiscuntur, flagitia, quo majore studio occultantur, eo citius innotescunt. Rex malitiam mulieris ubi rescivisset, attonitus admirabatur: indignatusque, quod ab ea, cujus gratia tam multa crudeliter designaverat, se deceptum videret (ut inopinatus magis feriret, quam tela prævisa) furore dirumpebatur: quamvis se nihil scire ad tempus simularet. Quum vero Grenuici ludicris quibusdam spectaculis interesset, atque Annam Bolenam vidisset sudarium cuidam ex Nobilibus projicere, quo faciem abstergeret: ita ira & furore excanduit, ut statim è theatro prorumpens conscenso equo

digrederetur, nemine salutato. Obstupuit tota Aula hoc discessu: Anna metu torpens, statim Regem consequuta est, hanc tempestatem blanditiis suis sedatura. Sed quum per Tamesim fluvium Londinum veheretur, & medio fere itinere esset, à ministris Regiis, qui eam operiebantur, comprehensa, & Arci, quæ ripæ fluminis imminet, inclusa est. Ibi Bolena primo mirari, atque adeo indignari, deinde queri, ac cælum clamoribus complere; postremo supplicare ac instantissime petere, ut si culpa affinem existimarent, Regem alloqui, & culpam à se amoliri permitteretur. Sed quum surdas aures pulsasset, ad extremum ad tribunal publicumeducta, & ab ipso Thoma Boleno inter alios iudices confidente, adulterii & incestus condemnata, capite plectitur. Atque ita coronam eadem qua eam aliis eripuerat, crudelitate amittit: & Regiam dignitatem, quam per cædes inchoaverat, morte sua finit: supplicio affecta ab illo, quem ipsa impulerat ad profundendum tot innoxiorum hominum sanguinem, quo se illa tanquam balneo quodam lavabat. Georgius vero Bolenus Annæ frater, Henricus etiam Noregus, Gulielmus Bruertonus, Franciscus Vestonus, & Marcus Smetonus Musicus, adulterii convicti, triduo post Annæ supplicium, eodem mortis genere affecti sunt. Vix per Annæ mortem Regia sedes vacabat, quum Joanna Seimera eandem occupavit, super Annæ ruinam, suam fortunam superstruens: quemadmodum illa suam, magnitudinis Serenissimæ Catharinæ parietinis super ædificaverat. Postridie igitur, quam Annæ cervicem amputatæ sunt, Henricus Seimeram duxit. Qua de re Cochlaus sic loquitur ad Morisonum scribens: *Miseram (inquit) Anna, Regina pellex funesto exitu satis declaravit; & iniquum fuisse Regis cum Regina divorcium, & inauspicatum suum pellicatum potius quam matrimonium existisse.*

II. Henricus vero, qui nunquam fatigaretur turbis excitandis, quum vix ab Anna se expeditivisse, & Seimeram in uxorem accepisset, ad tollendam omnium rerum licentiam, quæ Anna pro arbitrio omnia administrante in Ecclesiam subingressa, universa miscuerat, Comitibus publicis indixit: *Præsertim tamen suum, ut illa sum cõservaret, ne quisquam de eo in hoc conventu verba faceret, præcepit: quem ut magis etiam nunc exerceat, tum Thomam Cromuelum generalem Ecclesie Anglicane Vicarium constituit, qui exinde ad Episcopatus, Abbatias & parochias, quos volebat, promovit: tum præter Comitibus etiam Synodum Episcopalem cœgit.* In hac post disceptationem de

fidei capitibus habitam, sequentes constitutiones factæ, & in articulos sex tributæ sunt. *Horū primus in Eucharistia Sacramento, transubstantiationem credendam esse jubebat. Secundus, unam speciem Sacramenti Eucharistia ad salutem sufficere. Tertius, calibatam sacerdotum omnino retinendum. Quartus, votorum castitatis & viduitatis non temere factorū, necessariam esse per solutionem: Quintus, non modo Missarum celebrationem juri Divino consentaneam esse, verum & Missas privatas fieri bonum & necessariū esse: Sextus denique auricularem confessionem in Ecclesia necessario observandam asserbat. Qui secus doceret, aut crederet, in eum tanquam hæreticum animadvertetur.* Has constitutiones quamvis à se contra Lutheranos factas, primus tamen ipse Henricus violavit. Nam quum septem Sacramenta stabilivisset, tria tantum à Christo instituta fuisse credidit. In Missæ Canone, ubicunque Pontificis nomen legeretur, suum supposuit: Precationes, quæ pro Papa fiebant, abrogavit. In Sacramento Pœnitentiæ satisfactionis nomen abolevit. Purgatorium denique esse negavit. Et quum sanctus haberi vellet, res tamen sanctas ac Deo consecratas expilavit, & in profanos usus convertit. Quis diceret eum, quum in hunc modum secum ipse dissideret, sub Ecclesiæ, quæ tota uniformis & sui similis est, vexillo militasse? Ab his confusionibus quum populus abhorreret, Henricumque cum suo primatu destitaretur, tandem cogere illum statuit, ut ad Ecclesiam reversus, honorem ei debitū, quem injuste sibi vindicasset, redderet. Itaque Lincolnienfis primum provincia, deinde Northumbria, Cumbria, Dunelmensis & Eboracensis agri arma sumere, adeo ut quinquaginta virorum millia & amplius in aciem prodirent, quibus vitam suam pro Religione devovere decretum erat. Insignia horum erant, quinque vulnera Servatoris. Calix cum hostia, & nomen Jesu in medio expressum. Rex tâta multitudine territus. Norfolkicæ & Suffollicæ Ducibus negocium dedit, ut quibus possent conditionibus tumultuantes compescerent: nam si semel ab armis discessissent, non facile postea coituri denuo videbantur. Itaque impetrato colloquio, *Henricus sanctissime promise, se omnia illa, quæ fidei Catholica essent contraria, emendaturum.* Data fide quum omnibus satisfacturum esset, reversi sunt ad sua. At Rex violat fide, per speciem novi tumultus eisdem de causis postea excitati, plurimos ex nobilitate ultimum capitis supplicium subire coegit. In his fuerunt Barones duo, Darvius & Hussius: Equites vero aurati, alii-

que nobiles multi, Robertus Contestablius, Thomas Percius, Franciscus Bigotus, Stephanus Hamelthones, Thomas Gilbius, Nicolaus Musgravius, Gulielmus Lumleus, Nicolaus Tempestus, & Joannes Bulmarius: Abbates sex, Fontanenſis, Gernienſis, Riverius, Barlinghenſis, Saulienſis, Whalienſis, & Prior Berlingtonus, quique omnium caput exstiterat, Robertus Aſchius. Quinque etiam sacerdotes Lincolnienſes, & septem laici: Monachorum denique ingens numerus. Quorum omnium mors non sine aliqua præſenti Dei ultione ab Henrico perpetrata est, filio ejus notho, quem ex Elizabetha Blunta suscepit, Richmundiæ Duce, quo nihil erat Henrico charius, eo ipso tempore è vivis sublato. Quum nihil Henricus de sævitia sua remittens, Anglorum sanguinem ubique locorum effunderet: in Somerssetana provincia plurimos ob novorum vectigalium impositionem nonnihil tumultuantes occidit. Londini etiam uno eodemque die, illusterrimum virum Thomam Fitzgaretum Comitem Childeriæ Hibernum, simul cum quinque ejus avunculis, lugubri plane spectaculo, interfecit. Per id tempus Jana Seimera gravis, & jam partur erat vicina: quum exactis mensibus tantus ejus exstitit dolor, & pariendi difficultas, ut Rege affirmante, facile se aliam uxorem reperitum, aperiendus fuerit matris uterus, ut ex eo Cæsar prodiret. Qua ratione servatus opera Medicorum partus, quum masculus esset, Eduardus appellatus est. Joanna Ann. 1537. Idib. Octob. mortua, & Vindesoriæ sepulta, statim Henricus de quarta uxore ducenda cogitavit. Jam magna spes erat de rerum Anglicarum meliore successu, Religionis præsertim, in cujus gratiam tam multa fuerant in eo, de quo supra egimus, Episcoporum conventu præclare constituta. Quumque jam Henricus Annam Bolenam è medio sustulisset, & Serenissimam Catharinam, ac Janam quoque Seimeram amisisset, intelligeret præterea, universum populum suum ab hoc schismate vehementer abhorre: quis non existimaret fore, ut novo nuptiarum federe omnia in integrum restituerentur? Eodem Anno 1537. Paulus III. Pont. Reginaldo Polo, qui Henricum sanguine proxime contingebat (quem ante Patavio evocatum, Cardinalem renunciaverat) legationem in Gallias decrevit, ut à Rege Galliarum adjutus cum Henrico ageret ut saniora tandem sequeretur consilia. Lutetiam ergo quum venisset Polus, quam honorificentissime ab-

ab om-

ab omnibus exceptus est. Quod quum Henricus audivisset, misit in Calliam citato cursu Nobilem quendam, qui omnibus modis à Rege contenderet, ut in suam potestatem Polum traderet; ni faceret, actum esse de amicitia. Rex nihil minus facere cogitans, quam quod Henricus petebat, Anglum autem infensum habere nolens, cuius opera eo tempore erat ei utilis, recrudescente inter ipsum & Cæsarem bello (ut semper privato commodo omnia posthabentur) Polo clam denunciandum curavit, ut quam posset velocissime, fuga salutem quaereret, fide data, incolumem in suo Regno futurum. Itaque Polus postero die Cameracum quam potuit brevissimo itinere contendit; quo tamen non sine summo vitæ discrimine pervenit, eo quod universum illud iter non solum Germanorum Gallorumque militum, verum etiam Anglorum perpetuis excursionibus infestaretur: quo periculo territis Poli comitibus ac famulis, quum erucē, quæ Legatis Apostolicis anteferri solet, gestare amplius nemo auderet, Polus ipse invicto animo, insigne illud Salvatoris in manus assumpsit, magna que constantia, tanquam in hoc signo victurus hostes Dei, erectum gestavit.

Henricus spe frustratus, novas insidias Polo struit: præmium aureorum quinquaginta millium constituit ei, qui necem illi inferret. Sed ecce summis in periculis constituto Deus affuit. Everardus enim à Marchia, Cardinalis Episcopusque Leodiensis, qui Senatui Belgico eo tempore præfuit, Polo significat, tutissimum fore, ut Leodium, interposita fide publica, ad se veniat. Venit Polus. Quo audito, Henricus statim cum Senatu Belgico egit, ut Polum traderet, reum læsæ Majestatis. Se Galli partes relicturum, & quatuor pedum millia ad auxilium Cæsaris, suis sumptibus missurum, & sex mensium stipendia evestigio in Senatorum manibus depositurum, si id fiat. Ingens sane precium pro vita hominis tam arcto cognationis vinculo juncti. Sed novo huic Neroni exiguum videbatur. Cardinalis Leodiensis eam rem Polo exponit, qui miratur Regis amentiam, sibi que cavendum ratus, Romam accepto Pontificis mandato se recepit. Cui reverso publica militum custodia, adversus Henrici furorem, à Pontifice assignata est.

Henricus quum Polum ex insidiis elapsum videret, in matrem ejus furorem convertit, Comitissam Sarisburiae, Georgio Duce Clarentiæ natam, qui frater germanus Eduardo Regi quarto

fuerat. Ea damnata capite, quod literas à filio accepisse diceretur, & quinque Christi vulnerum in pectore imaginem gestasse, ad V. cal. Junias, anni 1541. securi percussa fuit. Cum ea eodem in judicio sententia mortis lata fuit in Gertrudim Marchionissam Exoniensem, Reginaldum Polum Cardinalem, Adrianum Fortescutum equitem auratum, & Thomam Dingleum equitem ordinis S. Joannis Hierosolymitani; quorum posteriores duo, vi. deinde id Julii capite sunt plexi. Quin & Margaritæ filius minor natus, Henricus Polus (a deo erat Henrico exosum nomen Poli) in custodiam traditus est Marchio etiam Exoniæ, Eduardi Regis Quarti ex filio nepos, & Eduardus Nevellus eques auratus, ex illusterrimorum Comitum Varvicensium ac Sarisburienfium familia progenitus, eo quod Henrici decretis adversari crederentur, extremo supplicio affecti fuerunt. Eodem injustitiæ gladio multi quoque alii perierunt, quorum ut expeditius possimus contexere catalogum, omitimus hoc loco mentionem matrimonii cum Anna (Filia Joannis III. Cliviæ Ducis & Gulielmi Cliviæ Ducis, qui mortuo Geldriæ Duci successerat, sorore) An. 1540. contracti, quod Cromvelo summe expetendum fuerat visum, eo quod Dux ille hæreticis faveret. Catholicis autem adversaretur. Tenebantur in custodiis Religiosi multi ordinis S. Francisci de observantia pro quibus intercedente Urisleo, Rex in ejus gratiam plurimis servatis quosdam solum ad varia supplicia delegit. Ex quibus Antonium Brorbeum linguarum peritia clarum, ad xvi. Cal. Augusti Anni 1538. strangulandum curavit. Thomam vero Belehiamum, fame enecavit in carcere, 11. Nonas Augusti, & præter eum alios xxxii. Joannes autem Forestus ejusdem instituti monachus, ad x. Cal. Junias, Londini in campo Fabro, duabus furcis alligatus, & lento igne rostratus fuit. Cum eo imago quædam ex Wallia allata, quod nimio populi concursu celebrari diceretur, combusta est. Quin & Nicolaum Careum, quem non solum sibi à consiliis, sed equorum etiam præfectum, & ordinis S. Georgii & Auræ Periscelidis Equitem (quæ magna est apud Anglos dignitas) Henricus creaverat, securi percipiendum curavit: quod & Leonardo Graio Hiberniæ proregi fieri præcepit. Joannes vero Lambertus Zvinglianus, à Cranmero condemnatus, ad Henricum Regem, tanquam Ecclesiæ supremum caput, appellavit, isque recognita causa, iterum condemnatum, remisit ad Cromuelem, qui mortis

O 2 senten-

sententiam in Lambertum tulit, juxta quam ad x. Cal. Decembris publice crematus est.

III. Nec vero in viventes tantum & superstites Henricus desævit, sed cum defunctis etiam & horum cineribus bellum gessit. Nam & S. Albani Anglorum protomartyris, & Edmundi Regis, ob martyrium Anno D. cccclxxi. subitum, in Canonem relati, & Divi Thomæ Archiepiscopi Cantuariensis tumulos expilavit. De quibus sacrilegis Richardus Hilliardus in hæc verba scribit: *Si unâ mecum lector, adfuisse, & vidisse templorum profanationes, altarium everfiones, Donariorum seu oblationum direptiones, venerabilium reliquiarum & imaginum indignissimos cum blasphemis contemptus ac violationes; non tibi (credo) temperasses à lachrymis à luctu, à singultibus; qui ea vidisses à Christianis viris fieri quæ à barbaris tyrannis, ac Christi juratis hostibus nulla in historia perpetrata leguntur.* Ceterum quam innumerabiles thesauros ex his expilationibus Henricus corraferit, ex eo conjicere licet, quod ex uno divi Thomæ monumento tantam divitiarum vim ablatam esse, is qui Regius quæstor tunc erat, confessus est, ut ex iis sex plaustra boum ingentia onerata fuerint. Verum ut incredibile & à multis retro sæculis inaudita impietatis cumulum expleret Henricus, hunc gloriosissimum Thomam, ab annis plusquam quadringentis, Anno videlicet Mlxxi. pro fidei Catholicæ defensione occisum, sanctorum catalogo adscriptum, atque infinitis miraculis toto Angliæ Regno illustratum, causam iterum dicere per appositos Advocatos, post tot sæcula coegit ipsumque perduellionis cōdēnatum, inter Divos amplius censeri venit: imo capitale esse jussit, si quis eum vel invocaret, vel diem commemorationis ejus sacrum celebraret. Plurimaque alia hujusmodi statuit ac perpetravit sævissimus tyrannis, mille Neronibus crudelior, Sardanapalis libidiniosior, magis impetus Mahometanis, & Atheistis ipsis magis atheus: quæ ex frequentibus Pontificis maximi literis intelligi possunt. Pontifex enim Paulus Tertius, quiauditis Catholicorum in Angliâ, tam horribilibus quasi lanienis expositorum, afflictionibus, justissima cōmiseratione commotus, ut publicis hæc calamitatibus finem imponeret, sententiam à se latam executioni mandare constituit. Itaque priores suas literas continuans, hæc subjungit. *Dum autem postea ad dictarum literarum executionem deveniendum esse statuissemus quum nobis per nonnullos Principes & alias insignes personas persuaderetur, ut ab executione hujusmodi per aliquantum temporis superse-*

deremus, spe nobis data, quod interim ipse Henricus, ad cor rediret & respiceret. Nos, qui (ut hominū natura fert) facile credebamus quod tantopere desiderabamus, dictam executionem hucusque suspendimus sperantes (ut spes nobis data erat) ex ipsa suspensione correctionem aliquam & respicientiam, nō autem pertinaciam & obstinationem ac maiorem delirationem (ut rei effectus iam docuit) proventuram. Nūc autem respicientia & correctio hujusmodi quam tribus fere annis expectavimus, nō solū postea sequuta nō est, sed ipse Henricus quotidie magis se in sua feritate ac temeritate cōfirmans, in nova etiam scelera prorupit. Quippe qui nō contentus virvorū Pralatorum & Sacerdotū crudelissima trucidatione, etiam mortuos, & eos quidem quos in Sanctorum numerum relatos, univærsalis Ecclesia pluribus sæculis venerata est, feritatem exercere nō expavit. Divi enim Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi & martyris ossa qua in dicto Regno Angliæ, ob innumera ab omnipotente Deo illic perpetrata miracula, summa cū veneratione in arca aurea in civitate Cantuariensi servabantur, postquam ipsū D. Thomam, ad maiorem Religionis cōtemptum, in iudiciū vocari, & tanquam contumacem damnari, ac proditorem declarari fecerat, exhumari & comburi, & cineres in ventū spargi iussit: omnē plane cunctarū gentiū crudelitatem superans, quum ne in bello quidem hostes victores servare in mortuorū cadavera soleant. Idem etiam Henricus omnia ex diversorum Regum Anglorum & aliorū Principum liberalitate donaria ipsi arca appensa quæ multa & maximi precii erant, sibi usurpavit; nec putans ex hoc satis se iniuria. Religioni intulisse Monasterium ipsum Divo illi Augustino à quo Christianam fidem Angli acceperunt, in dicta civitate Cantuariensi dicenti, omnibus thesauris (qui etiam multi & magni erant) spoliavit: & sicut seipsū in belluam transmūtavit, ita etiam belluas quasi socias suas honorare voluit, servas videlicet in dictū Monasteriū expulsis Monachis intromittendo: genus quidem sceleris, non modo Christi fide libus sed etiam Turcis inauditum. Quum itaque morbus iste à nullo quantumvis peritissimo Medico, alia cura sanari possit, quam putridi membri abscissione, nec valeat cura hujusmodi, absque eo quod nos apud Deū causam hanc nostram efficiamus ulterius retardari nolentes, ad dictarum literarum executionem, quas ad hoc ut Henricus Rex eiusque complices fautores, adherentes consulcores, & sequaces etiam super excessibus per eū novissime, ut præfertur, perpetratis, intra terminū eis per alias nostras literas pradictis, respective præfixum ut se excusent, vel alias pœnas in ipsis literis contentas incurrant, extendimus & ampliamus publica-